

ENEETSIA XIII RAHVUSVAHELISE ARHITEKTUURIBIENNAALI RAAMES EKSPONEERITAVA EESTI KAASAEGSE ARHITEKTUURI NÄITUSE IDEEVÖISTLUS

IDEEVÖISTLUSE ŽÜRII LÖPPISTUNGI PROTOKOLL

Kuupäev 07.03.2012, algus kell 12.00. lõpp kell 14.00, Tallinn

Žürii koosseis:

esimees: Kalle Vellevoog, arhitekt, EAL

liikmed: Yoko Alender, arhitektuurivaldkonna projektijuht, KM

Ülar Mark, arhitekt, EAK/EAL

Liina Siib, kunstnik, EKL/EKA

Ingrid Ruudi, kunstiteadlane, EKÜ/EKA

protokollis: Pille Epner, projektijuht, EAL

- Päevakord:
1. Võistluse üldiseloostus
 2. Auhindade jagamise otsus koos põhjendusega
 3. Žürii liikmete võimalikud eriarvamused
 4. Tulemuste väljakuulutamise aeg ja koht
 5. Edasine tegevus

Arutelu ja otsused:

1. Võistluse üldiseloostus:

Ideevõistluse tähtjaks, 20. veebruariks 2012, saabus Eesti Arhitektide Liitu 14 ideekavandit, millest 13 kvalifitseerus žürii edasiseks hindamiseks.

Võistlustöö märgusõnaga LIFT11 diskvalifitseeriti Eesti arhitektuurivõistluste juhendi p. 7.7. ja Veneetsia XIII rahvusvahelise arhitektuuribiennaali Eesti näituse ideevõistluse tingimuste p. 5. rikkumise tõttu.

2. Auhindade jagamise otsus koos põhjendusega:

Žürii hindas ideekavandeid anonüümselt ning valis konsensuslikult kaks premeerimisele kuuluvat võistlustööd ning kolm ergutuspreemia saajat. Põhjendusega, et tagada ideevõistlusele parim tulemus ja olla kindel, et Eesti riiki esindab Veneetsia XIII rahvusvahelisel arhitektuuribiennaalil nii ideeliselt kui kujunduslikult väärikaim projekt, kutsus žürii auhinnalistele kohtadele valitud võistlustööde autorid võistlustingimuste väliselt teise vooru oma ideekavandeid põhjalikumalt tutvustama.

Otsus:

I preemia (1100 eurot) – AEG

Põhjendus: Žürii otsustas anda peapreemia võistlustööle märgusõnaga AEG, mis ühendab lihtsa ja selge idee mitmekihilise taustsüsteemi ja elamust tekitava kujundusideega. Linnahall on äärmiselt fotogeeniline objekt ning selle atmosfääri taasesitamine ekspositsiooniruumis võiks tekitada meeldejäáva metafüüsilise ruumikogemuse. Eesti arhitektuurile väga oluline ning tohutult kireva aja- ja kultuurilooga objekt kõnetab kõiki näitusekülastajaid küsimusega *How long is the life of a building?* Sellega seostub Eestist palju laiema haardega probleem modernistliku

arhitektuuri tulevikust ja (ümber)kohandamisest kaasaegsesse linna- ja elukeskkonda. Ühe (hüljatud) objekti kaudu laiema loo jutustamine töötab hästi just arhitektuuri biennaali messitüüpi ekspositsioonis, kus vaataja süveneb vaid siis, kui tema huvi on äratanud midagi selget ja äratuntavat, elamuslikku, millele siinses lahenduses aitavad kaasa ka originaalelemendid ja audiovisuaalne lahendus. Žürii tunnustab kasutajakeskset lähenemist arhitektuurile ning soovib tuua võrdselt esile nii kogu kasutusdiapasooni algsetest ametlikest kasutustest hiljutiste isetekkeliste praktikateni kui ka linnaehitusliku keskkonnaga kaasneva probleematika. Vajadusel võiks hoone tausta laiemaks avamiseks kaasata edasisse töösse ka kunstiajaloo taustaga spetsialist(e).

II preemia (700 eurot) – AJA PULSS

Põhjendus: Tartu Ülikooli Narva Kolledži loo toomine Eesti ekspositsiooni on hea ja jõuline idee, ajastuselt väga täpne. Sügisel, biennaaliga paralleelselt avatav uus kolledžihoonet väärivad arhitektuuriobjektina erilist tähelepanu ja ühtlasi võimaldaks tutvustada Eesti arhitektuuri väga mitmekihiliselt – ajalooline Narva, diskussioon linnaehituse ja muinsuskaitseprobleemide üle pluss värske kohalik kõrgetasemeline arhitektuur – väga jõuline kooslus. Seostub hästi ka biennaali üldideega. Teostus, ehk nõ. repro-hoonet veelkordne reprodutseerimine näitusesaali, on aga keerulisem ettevõtmine ning antud lahenduses jäi kogu kujunduskontseptsioon veidi nõrgaks. Võrreldes reaalse hoonetega, ei pruugi väljapakutud ekspositsiooni ruumimulje ja -kogemus piisava intensiivsuse ja adekvaatsusega tööle hakata; lahenduses jääb puudu selgusest ja sõnum võib minna kujunduses kaotsi. Väga tõenäoliselt võib probleemiks osutuda ka väljapaneku maksumus.

Ergutuspreemia (333 eurot) – MADE IN CHAMPS ELYSÉES

Põhjendus: Uus Champs Elysees kui mitmetasandiline kunstiinkubaator – väga põhjalik ja loov sukeldumine ühte ideesse. Siin on tunda uut mõtet ja uut teadmist, utoopiaprojektina vaimukas ja inspireeriv. Tunnustust väärivad julgus pakkuda Eesti ekspositsiooniks töö, mis suhestub rahvusvahelise kontseptuaalse arhitektuuri traditsiooniga. Lahendus on ilus ja lausa poeetiline. Kaunis kunstnikuraamat väärivad eraldi tunnustust. Samas Eestit tutvustava utoopiaprojektina jääb natuke irdseks, liiga “õhus-olevaks”, vähe kohalikke seoseid loovaks. Tuntavalt algselt teise eesmärgiga töö.

Ergutuspreemia (333 eurot) – MAKORAJOON

Põhjendus: Makorajoon kui utoopia paneellinnade ökoloogilisest tulevikust - fantaasiat käivitav teema ja potentsiaalselt visuaalselt haarav tulemus. Siin on tunda ajaloolise paratamatuse optimismi. Paraku kahandavad mitmed aspektid idee väärtust. Esiteks on antud teema tänaseks juba väga laialdaselt läbi töötatud, k. a. Veneetsia arhitektuuri biennaalil ning antud töö midagi uut diskursusesse ei lisa. Ei julget futurismi ega konkreetseid praktilisi lahendusi, iroonia üksi jääb lahjaks. Teiseks lisaks oluliselt kandvust, kui midagi sellist oleks juba tehtud, reaalne keskkond, kuid käesoleval juhul jääb töö liialt tudengilikuks vaimutsemiseks, lihtsalt üheks kollaažiks. Planšetid on hästi läbitöötatud ja atraktiivsed, kuid piltidelt paistab pigem apokalüptiline kui meeldiv ja inimkeskne elukeskkond.

Ergutuspreemia (333 eurot) – RE-GROUNDING

Põhjendus: *Re-grounding* kui ruumi mitmekihiline (füüsiline ja sümbolne) ümbermõtestamine, sealjuures olemasolevat täielikult aktsepteerides – kõige läbitöötatuma teoreetilise taustaga töö, huvitav ja haakub biennaali üldteemaga. Tunnustus värske vaatenurga eest Eesti uuele arhitektuurile, kus on pakutud üks võimalik vastus otsingutele, mis on Eesti arhitektuuris spetsiifiliselt eestilikku. Positiivne on ka ökoloogia-, mitte esteetikakeskne lähenemine. Kahjuks näituse kujunduslik kontseptsioon teoreetilise kaasa ei tule. Väljapakutud lahendus ei ärata

näitusena usaldust. Fotodele ja “rääkivatele peadele” üles ehitatud näituseruum jääb lahjaks ja igavaks. Staadionil asuva tammepuuga võrdset võõritusmomenti ei teki. Pigem squashi-ruumi mõõtu Eesti paviljonis on raske staadionimuljet tekitada.

Ülejäänud ideekavandite märgusõnad ja üldiseloostus:

DEMOCRACITY

Põhjendus: Mahulise linnaplaneerimise tööriista mudel iseenesest ei paku mingeid lahendusi ega tekita sisulist diskussiooni. Planeerimisküsimuste taandamine üksnes mahtudele on primitiivne. Positiivse küljena võib välja tuua näituseküllastajate kaasamise ideed.

JÄÄVESI

Põhjendus: Selles töös on poeesiat ja ilu, kuid seosed Leonardo da Vinci, Piusa ja Veneetsia vahel jäävad liiga hämaraks ja otsituks. Pigem seostub kunsti- kui arhitektuuri biennaali vaimsusega. Jääst sild on tore mõte, mille võiks lokaalse projektina teostada. Ka jääst sild üle kanali oleks tore, kuigi Jüri Ojaver on ühe sillaprojekti juba Veneetsias 1999. aastal puidust versioonis teostanud.

PINNALAOTUS

Põhjendus: Ähvardavalt pea kohal rippuv paneelhoone seinapaneelidest moodustunud ristikujund mõjub ruumilise kogemusena kahtlemata võimsalt, kuid töötaks paremini linnainstallatsioonina kui Arsenale suhteliselt piiratud ruumis. Kahtlusi tekitab ka religiooni teema ja ristikujundi kasutamine Eesti kui äärmiselt vähereligioosse riigi kontekstis. Sõnum jääb ebaselgeks.

POST_ SUBURB

Põhjendus: Valglinnastumise teema on endiselt aktuaalne, kuid samas väga äraleierdatud teema ning selle edukal käsitlemisel peaks välja tulema värske vaatenurga või konkreetsete edasiviivate ideedega olukorra parandamiseks. Käesolev võistlustöö midagi uut ei ütle ja lahendusi ei paku, selles puudub edasiviiv jõud. Tühjale kohale diskussiooni ei teki. Ka näituse kujunduslik pool jääb pelgaks vormimänguks.

REDNERER

Põhjendus: Arhitektuursete ilupiltide ja nende “taga” asetsevate reaalsete ruumi-, keskkonna-, sotsiaalsete ja kultuuriolude vaheline nihestatus on huvitav, aga väga lai teema, mis väljapakutud teostuses kipub jääma liiga banaalseks ja väheütlevaks. Väga kõrgtehnoloogilise teostuse töökindluse garanteerimine kolme kuu vältel on väga kulukas.

THE FAT OF THE LAND

Põhjendus: Ikooniliste arhitektuuriobjektide põhiplaanid graveerituna paksule rasvakihile – esimese hooga üllatav, isegi huvipakkuv, veidi keskaegset hõngu eviv idee, kuid lähemal uurimisel jääb sisutuks ja läbitöötamata mõttesälvatuseks. Suur küsimärk on ka töö realiseeritavus, tekitades silme ette pildi sulanud ja laiali voolavast rasvakihist 30-kraadises Arsenales. Puudub seos Eesti arhitektuuriga.

VIHM

Põhjendus: Palavas Veneetsias mõjuks kunstlik vihmaabin kindlasti värskendavalt, kuid idee ise ei kanna ega paku midagi uut võrreldes varasemate sarnaste installatsioonidega, sh. O. Eliassoni “vihmaprojektiga” Split Second House eelmisel Veneetsia arhitektuuri biennaalil sealsamas Arsenales. Kallis tehnoloogiline lahendus mõjub siin põhjendamatult raiskamisena.

VÕRGUS

Põhjendus: Võistlustöö pakub välja väga laialtlevinud võrgustiku-teemale puhtformaalse lahenduse, unustades vormi sisuga täitmata. Ka näitusevormilt väga ebaatraktiivne lahendus.

3. Žüriiliikmete võimalikud eriarvamused:

Žüriiliikmetel puuduvad eriarvamused. Otsused on langetatud konsensuslikult.

4. Tulemuste väljakuulutamise aeg ja koht:

Nimeümbrike avamine ja auhinnatud tööde pingerea avalikustamine toimub neljapäeval, 08.03.2012 kell 15.00 Eesti Arhitektide Liidus, Lai tn 31. Osalenud ideekavanditega saab alates 9. märtsis lähinädalate jooksul tutvuda Eesti Arhitektuurimuuseumi I korruse fuajees.

5. Edasine tegevus:

Kuivõrd võitnud töö vajab edasitöötamist nii täpse kontseptuaalse fookustamise kui filmi(de) osaliste ja materjali valiku osas, siis toimub kevade jooksul üks või vajadusel rohkem töökoosolekuid võidutöö meeskonna ja žüriiliikmete osavõtul. Kõik žüriiliikmed kui varasematel aastatel Veneetsia ekspositsioone kuraatorite või autoritena teostanud inimesed on valmis ekspositsioonitiimi tegevust konsulteerima ja nõustama ka muul ajal.

Žürii liikmete allkirjad:

Esimees: Kalle Vellevoog

Liikmed: Yoko Alender

Ülar Mark

Liina Siib

Ingrid Ruudi

Protokollis: Pille Epner